

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp.....	17
Rozdział I. Zrównoważony model egzekwowania prawa ochrony konkurencji: założenia, wartości, problemy badawcze	23
1.1. Rozstrzygnięcia terminologiczne	23
1.2. Elementy modelu egzekwowania prawa ochrony konkurencji	27
1.3. Dychotomia systemu prawa jako kontekst dla rozróżnienia modelu publicznego i prywatnego egzekwowania prawa ochrony konkurencji. ...	30
1.4. Współistnienie publicznego i prywatnego trybu egzekwowania prawa ochrony konkurencji jako problem badawczy	35
1.4.1. Zasady kształtowania relacji między trybami: subsydiarność, komplementarność, dekomplementarność	35
1.4.2. Obszary wzajemnego oddziaływania publicznego i prywatnego trybu egzekwowania prawa ochrony konkurencji: inicjacja, przebieg, zakończenie postępowania.	39
1.4.3. Wymiar aksjologiczny kompleksowego modelu egzekwowania prawa ochrony konkurencji: efektywność, spójność, równość.	40
1.5. W poszukiwaniu nie tylko zintegrowanego, ale także zrównoważonego modelu egzekwowania reguł konkurencji.	47
Rozdział II. Publicznoprawny tryb egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję	51
2.1. Uwagi wstępne	51
2.2. Administracyjnoprawny tryb egzekwowania prawa ochrony konkurencji	52
2.2.1. Wprowadzenie	52
2.2.2. Otoczenie prawne administracyjnego trybu egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję	54
2.2.2.1. Regulacje Unii Europejskiej.	54
2.2.2.2. Regulacje polskie	59
2.2.3. Charakterystyka administracyjnoprawnego trybu egzekwowania prawa ochrony konkurencji	61
2.2.4. Wymiar instytucjonalny administracyjnego egzekwowania prawa ochrony konkurencji	66

2.3.	Prawnokarny tryb egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję.....	69
2.3.1.	Przesłanki kryminalizacji prawa ochrony konkurencji	69
2.3.2.	Problem odpowiedzialności karnej podmiotów abstrakcyjnych (zbiorowych).....	73
2.3.3.	Definicja przestępstwa monopolizacji rynku (przestępstwa kartelowego).....	75
2.3.4.	Prawnokarne aspekty administracyjnego trybu egzekwowania prawa ochrony konkurencji	79
2.3.5.	Stan zaawansowania kryminalizacji prawa ochrony konkurencji .	83
2.3.6.	Aktualne możliwości kwestionowania praktyk antykonkurencyjnych w świetle polskiego prawa karnego w Polsce.....	88
2.3.6.1.	Przestępstwo zmowy przetargowej.....	88
2.3.6.2.	Przestępstwo nadużycia zaufania	91
2.3.6.3.	Odpowiedzialność karna podmiotów zbiorowych	96
2.3.7.	Współistnienie prawnokarnego trybu egzekwowania zakazów antykonkurencyjnych praktyk z innymi trybami	99
2.3.7.1.	Tryb prawnokarny a tryb administracyjnoprawny	99
2.3.7.2.	Tryb prawnokarny a tryb prywatnoprawny.....	102
2.4.	Uwagi końcowe	103
 Rozdział III. Prywatnoprawny tryb egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję.....		
3.1.	Uwagi wstępne	105
3.2.	Prywatne egzekwowanie wspólnych reguł konkurencji Unii Europejskiej.....	107
3.2.1.	Źródła uprawnień jednostek do dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	107
3.2.2.	Ramy proceduralne dla dochodzenia roszczeń wynikających z naruszenia wspólnych reguł konkurencji Unii Europejskiej ...	112
3.2.3.	Prywatne egzekwowanie prawa ochrony konkurencji w unijnych inicjatywach legislacyjnych i orzecznictwie.....	116
3.2.3.1.	Akty prawne odnoszące się do sądowego dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia art. 101 i 102 TFUE.....	116
3.2.3.2.	Orzecznictwo sądów Unii Europejskiej dotyczące prywatnego egzekwowania art. 101 i 102 TFUE.....	122
3.2.4.	Podsumowanie	126
3.3.	Prywatne egzekwowanie prawa ochrony konkurencji w Polsce.....	128
3.3.1.	Możliwości wykorzystania obowiązujących regulacji jako podstawy roszczeń z tytułu naruszenia art. 6 i 9 uokik.....	128
3.3.1.1.	Wprowadzenie	128
3.3.1.2.	Kodeks cywilny.....	131

3.3.1.3. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.	132
3.3.1.4. Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym?.....	135
3.3.1.5. Uwagi końcowe.....	138
3.3.2. Proceduralne i instytucjonalne aspekty prywatnego egzekwowania prawa ochrony konkurencji – zarys zagadnienia..	139
3.3.2.1. Postępowanie przed sądem powszechnym (zwykle postępowanie sądowe).....	139
3.3.2.2. Postępowanie przed sądem polubownym (postępowanie arbitrażowe)	142
3.3.2.3. Sądy zaangażowane w prywatne egzekwowanie prawa ochrony konkurencji	144
3.4. Uwagi końcowe	146
Rozdział IV. Interes publiczny i prywatny w egzekwowaniu zakazów praktyk ograniczających konkurencję	149
4.1. Uwagi wstępne	149
4.2. Interes publiczny realizowany przez prawo ochrony konkurencji.	151
4.3. Interes publiczny a interes prywatny w publicznym trybie egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję	156
4.4. Interes prywatny w egzekwowaniu zakazów antykonkurencyjnych praktyk.....	162
4.4.1. Zarzut naruszenia prawa ochrony konkurencji jako „tarcza” i „miecz”	162
4.4.2. <i>Locus standi</i> w sądowym dochodzeniu roszczeń z tytułu naruszenia zakazów praktyk ograniczających konkurencję	164
4.4.2.1. Uwagi wstępne	164
4.4.2.2. Kontrahenci (nabywcy i dostawcy)	171
4.4.2.3. Konkurenci	180
4.4.2.4. Konkurenci i kontrahenci będący stronami zakazanych porozumień ograniczających konkurencję	182
4.4.2.5. Konsumenci.....	185
4.4.2.6. Inne podmioty.....	189
4.4.3. Pozwy zbiorowe jako szczególna forma realizacji interesu prywatnego	193
4.4.3.1. Istota pozwów zbiorowych w kontekście prywatnego egzekwowania prawa konkurencji	193
4.4.3.2. Pozwy zbiorowe w inicjatywach legislacyjnych Unii Europejskiej	195
4.4.3.3. Możliwość zbiorowego dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia zakazów antykonkurencyjnych praktyk w Polsce.....	197
4.5. Uwagi końcowe	211

Rozdział V. Dostępność dowodów dla celów prywatnego egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję	213
5.1. Uwagi wstępne	213
5.2. Ważenie interesów: „za” i „przeciw” udostępnianiu dowodów pozyskanych w innym trybie egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję	216
5.3. Wzajemne wykorzystanie dowodów zgromadzonych w postępowaniu przed organem ochrony konkurencji oraz w postępowaniu sądowym..	218
5.3.1. Udostępnianie dowodów zgromadzonych w postępowaniu antymonopolowym	218
5.3.2. Potencjalny status dowodów zgromadzonych w postępowaniu antymonopolowym w postępowaniu przed sądem powszechnym	224
5.3.3. Udostępnianie dowodów zgromadzonych w postępowaniu sądowym na rzecz postępowania antymonopolowego	227
5.3.4. Zakres przedmiotowy zastosowania mechanizmu ujawniania dowodów	228
5.3.4.1. Uwagi wstępne	228
5.3.4.2. Wyłączenie ujawniania dla dowodów stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa	229
5.3.4.3. Wyłączenie ujawniania dla dowodów związanych z programem darowania i łagodzenia kar (<i>leniency</i>)	236
5.3.4.4. Problem ochrony poufności informacji zgromadzonych w postępowaniu ugodowym	244
5.4. Możliwość dostępu do informacji i dowodów gromadzonych przez organy ochrony konkurencji na podstawie regulacji o dostępie do informacji publicznej	247
5.4.1. Stosowanie unijnego rozporządzenia o przejrzystości w celu uzyskania dostępu do dokumentów zgromadzonych w postępowaniu antymonopolowym	247
5.4.1.1. Zasady realizacji prawa dostępu do dokumentów Komisji w świetle orzecznictwa	247
5.4.1.2. Przesłanki odmowy dostępu do dokumentów Komisji w świetle orzecznictwa	250
5.4.1.3. Uwagi końcowe	254
5.4.2. Stosowanie ustawy o dostępie do informacji publicznej w celu uzyskania dostępu do informacji zgromadzonych w postępowaniu przed Prezesem UOKiK	255
5.4.2.1. Uwagi wstępne	255
5.4.2.2. Zakres przedmiotowy ustawy o dostępie do informacji publicznej a akta postępowania antymonopolowego	256
5.4.2.3. Zakres podmiotowy ustawy o dostępie do informacji publicznej a podmioty legitymowane do wystąpienia z roszczeniami z tytułu naruszenia zakazów praktyk ograniczających konkurencję	262

5.4.2.4. Ustawowe przesłanki ograniczenia dostępu do informacji publicznej a ograniczenia dostępu do informacji zgromadzonych w postępowaniu antymonopolowym	264
5.4.2.5. Tryb udostępniania informacji publicznej przez Prezesa UOKiK.	265
5.4.2.6. Uwagi końcowe.	267
5.5. Ujawnianie dowodów między stronami	269
5.6. Możliwość ujawniania dowodów w polskim postępowaniu cywilnym. ..	273
5.6.1. Zarządzanie ujawnienia dowodu przez sąd	273
5.6.2. Dopuszczanie dowodów z urzędu	277
5.7. Prawo do informacji w polskim prawie własności przemysłowej i prawie autorskim – wzorzec dla prywatnego egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję?	282
5.8. Uwagi końcowe	286
Rozdział VI. Wzajemne oddziaływanie rozstrzygnięć publicznego i prywatnego trybu egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję.	289
6.1. Uwagi wstępne	289
6.2. Dostępność drogi sądowej a rozstrzygnięcia w trybie publicznym	291
6.3. Istniejące decyzje organów ochrony konkurencji a rozstrzygnięcia sądowe	294
6.3.1. Reguła <i>Masterfoods</i> w prawie Unii Europejskiej	294
6.3.2. Związanie decyzją administracyjną w postępowaniu sądowym w Polsce.	298
6.3.2.1. Uwagi wstępne	298
6.3.2.2. Związanie sądu cywilnego decyzją Prezesa UOKiK.	303
6.4. Brak decyzji administracyjnej w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję a przebieg postępowania sądowego	310
6.5. Inne możliwości oddziaływania organów ochrony konkurencji na rozstrzygnięcia sądowe	313
6.6. Związanie organów ochrony konkurencji wyrokiem sądu cywilnego.	317
6.7. Uwagi końcowe	319
Rozdział VII. Sankcje i środki ochrony prawnej w postępowaniu przed organami ochrony konkurencji i przed sądami cywilnymi.	323
7.1. Sankcje w publicznoprawnym trybie egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję – uwagi wstępne	323
7.2. Sankcje administracyjne	327
7.2.1. Nakaz zaniechania praktyki ograniczającej konkurencję. Środki zaradcze.	327
7.2.2. Kary pieniężne	335
7.3. Antymonopolowe sankcje karne	340
7.3.1. Uwagi wstępne	340

7.3.2. Rodzaje antymonopolowych sankcji karnych.....	342
7.3.2.1. Kary właściwe dla przestępstw antymonopolowych.....	342
7.3.2.2. Środki karne właściwe dla przestępstw antymonopolowych.....	346
7.3.2.2.1. „Dyskwalifikacja zawodowa”	346
7.3.2.2.2. Obowiązek naprawienia szkody przez sprawcę..	348
7.4. Wzajemne oddziaływanie sankcji antymonopolowych nakładanych w trybie administracyjnoprawnego i karnoprawnego egzekwowania reguł ochrony konkurencji	351
7.5. Sankcje w prywatnoprawnym trybie egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję – uwagi wstępne	354
7.6. Nieważność czynności prawnych naruszających zakazy praktyk ograniczających konkurencję	357
7.6.1. Przedmiot nieważności	357
7.6.2. Charakter nieważności	360
7.6.3. Zakres nieważności	366
7.6.4. Roszczenia o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego.....	367
7.7. Roszczenie odszkodowawcze z tytułu naruszenia zakazów praktyk ograniczających konkurencję	370
7.7.1. Uwagi wstępne	370
7.7.2. Odpowiedzialności kontraktowa uczestników porozumienia.....	371
7.7.3. Odpowiedzialność deliktowa z tytułu naruszenia zakazów praktyk ograniczających konkurencję	372
7.7.3.1. Wina jako przesłanka odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych w kontekście naruszeń zakazów antykonkurencyjnych praktyk	372
7.7.3.2. Związek przyczynowy jako przesłanka odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych w kontekście naruszeń zakazów antykonkurencyjnych praktyk	375
7.7.3.3. Szkoda antymonopolowa.....	376
7.7.3.3.1. Pojęcie szkody antymonopolowej	376
7.7.3.3.2. Zakres szkody antymonopolowej.....	379
7.7.3.3.3. Uwagi ogólne o sposobach naprawienia szkody	382
7.7.3.3.4. Ustalanie wysokości szkody antymonopolowej ..	384
7.7.3.3.5. Okoliczności modyfikujące wysokość odszkodowania	390
7.7.3.3.6. Rodzaje odszkodowań.....	394
7.8. Inne roszczenia cywilnoprawne	402
7.8.1. Uwagi wstępne	402
7.8.2. Roszczenie o zaniechanie	404
7.8.3. Roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego. Roszczenie o usunięcie skutków naruszenia.....	407

7.8.4. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.....	410
7.8.5. Roszczenie publikacyjne	415
7.8.6. Roszczenie o zasądzenie odpowiedniej kwoty na cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego	418
7.9. Wzajemna „zaliczalność” sankcji nałożonych w ramach publicznego i prywatnego trybu egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję.....	419
7.10. Uwagi końcowe	428
Rozdział VIII. W kierunku zrównoważonego publiczno-prywatnego modelu egzekwowania zakazów praktyk ograniczających konkurencję w Polsce	431
8.1. Aktualny model egzekwowania zakazów antykonkurencyjnych praktyk w Polsce.....	431
8.2. Potrzeba regulacji prywatnego egzekwowania zakazów antykonkurencyjnych praktyk?	432
8.3. Najważniejsze rozwiązania legislacyjne zmierzające do budowy zrównoważonego modelu egzekwowania zakazów antykonkurencyjnych praktyk (postulaty <i>de lege ferenda</i>)	434
8.4. Uwagi końcowe	443
Źródła	445
Literatura	445
Akty prawne i dokumenty towarzyszące (w tym akty niewiążące i projekty aktów prawnych)	470
Orzecznictwo.....	475